

Munkanélküliség Magyarországon

2010 február 18. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Évek óta nem volt olyan magas a munkanélküliségi ráta Magyarországon, mint most. Ezzel párhuzamosan az aktivitási ráta csökken. Okok vizsgálata, lehetséges megoldások keresése.

Magyarországon a szocializmusban teljes foglalkoztatás volt jellemző, ami nem azt jelentette, hogy mindenkinek

volt munkája, hanem azt, hogy mindenkinek volt munkahelye. Kötelező volt ugyanis elhelyezkedni, aki nem tudta bizonyítani, hogy van munkahelye, azt közveszélyes munkakerülőnek titulálták és büntették. A gyárak, üzemek kapuin belül a munkahellyel rendelkező munkavállalók sokszor egész nap csak üldögéltek, netán kártyáztak, mert munkájuk nem feltétlenül volt. Ezt neveztük kapun belüli munkanélküliségnek. A szocializmusban nem lehetett beszélni munkanélküliségről, hiszen az „kapitalista csökevény”. A '80-as évek végén aztán elkezdődött valami, aminek a rendszerváltás nevet adtuk, és aminek pozitív és negatív hozadékai egyaránt vannak.

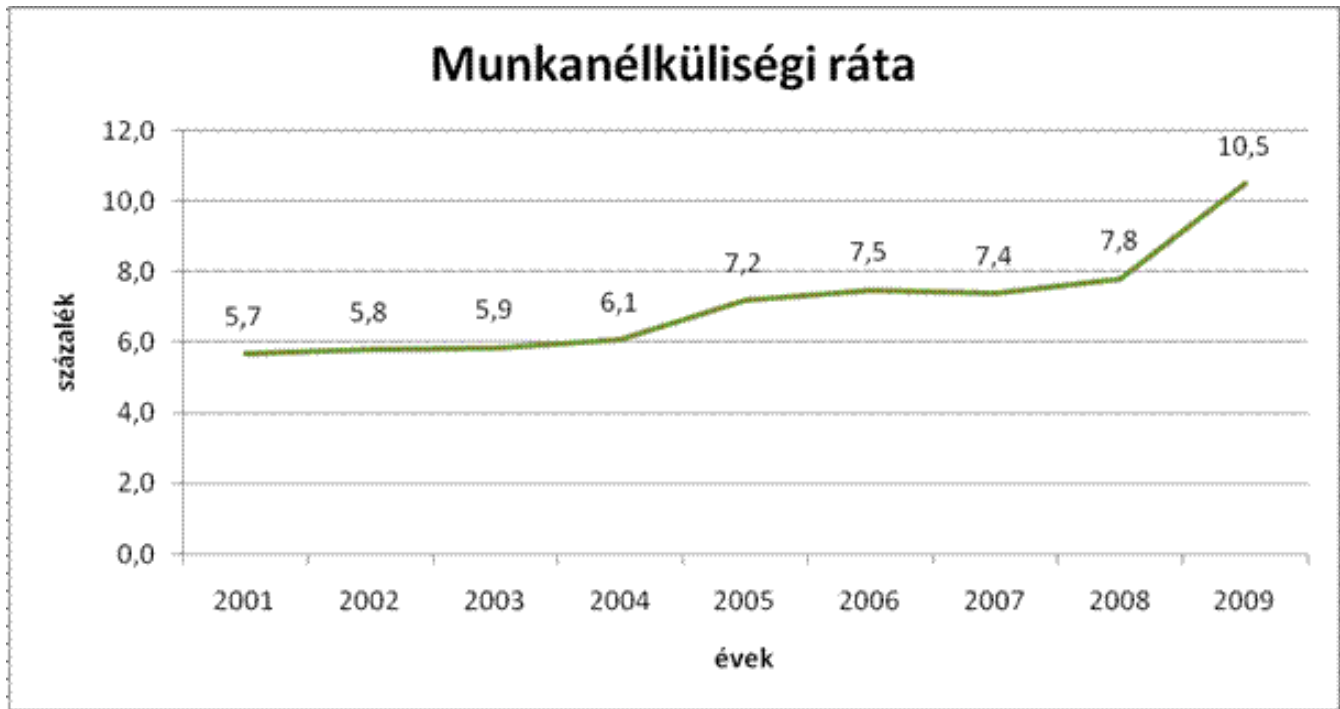

A '80-as évek végén „vallották be” először, hogy Magyarországon bizony munkanélküliség van. Akkor persze még csak kb. fél %-os munkanélküliségi rátáról volt szó. Később a KGST megszűnésével óriási piacokat veszítettünk, és jött az ún. konjunkturális munkanélküliség, ami annak következtében alakul ki, hogy a gazdaságban általános kereslet-visszaesés történik. A termékeinket már nem voltak kötelesek a KGST-országok megvásárolni, nyugatra pedig nem nagyon tudtunk szállítani a minőségi elvárások miatt. A termelékenység, hatékonyság lecsökkent, a túl sok munkavállaló túl nagy terhet rótt az akkor már nagyrészt magánkézben lévő vállalatokra, ezért egyre több embert bocsátottak el, és nőtt a munkanélküliek száma. A növekedés kb. 1995-ig tartott, majd 1996-tól folyamatos csökkenést tapasztalhattunk.

A csökkenés megtévesztő lehet, mivel részben abból adódott, hogy a tartósan munkanélküliek kikerültek a rendszerből, így a statisztikai nyilvántartásokból is. Érdekes ezért megnézni a foglalkoztatottak számát is, mert ha a munkanélküliségi ráta csökkenése mellett a foglalkoztatottak száma nem nő, akkor nem mondhatjuk nyugodt szívvel, hogy jobb a helyzet. A két értéket tehát együtt kell vizsgálnunk.

A '90-es évek végétől a foglalkoztatottak száma növekedett, mivel egy gazdasági fellendülés következett, nőtt a munkahelyek száma, csökkent a munkanélküliek száma és a munkanélküliségi ráta is.

Az alábbi ábra a munkanélküliségi ráta alakulását mutatja 2001-től napjainkig.

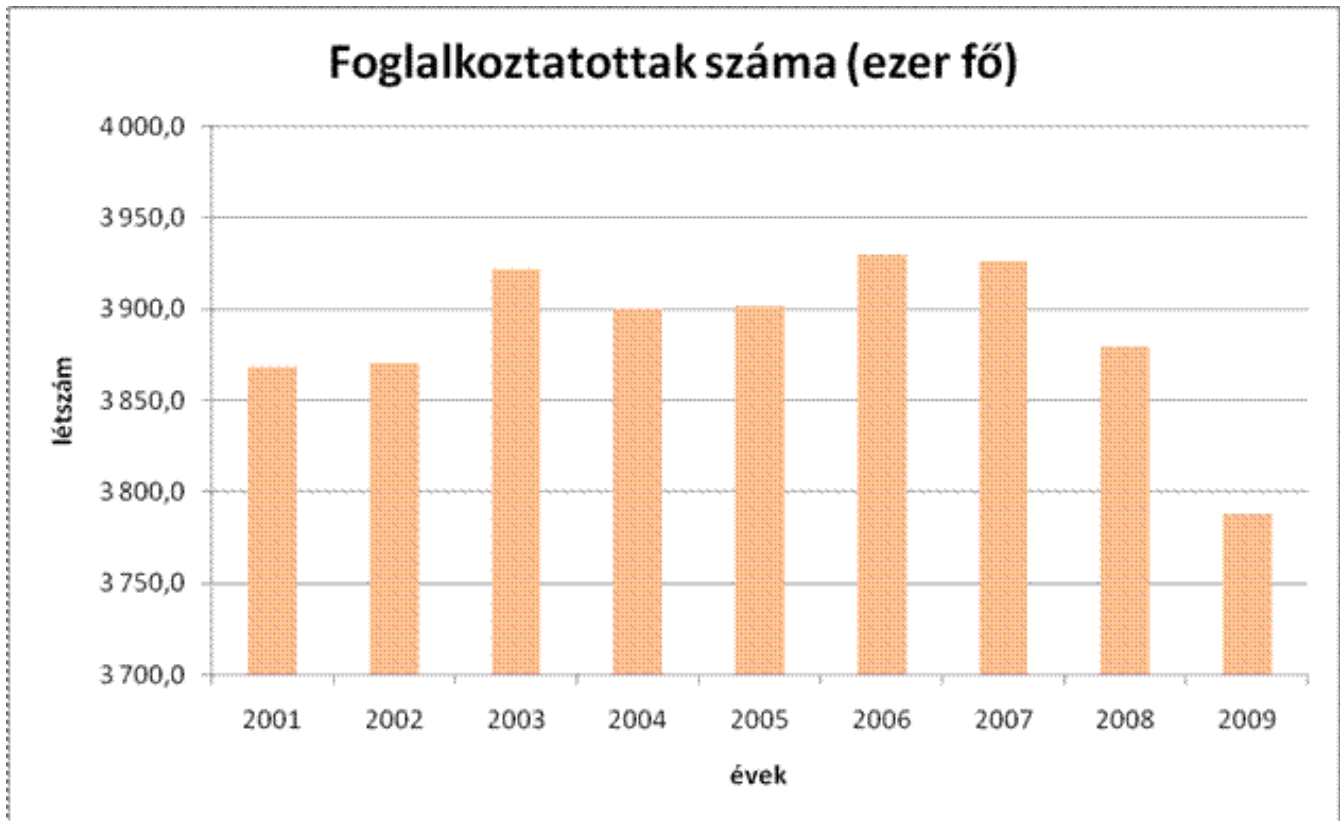

Jól látható a folyamatos emelkedés, ami 2000 után újra bekövetkezett. Eleinte csak mérsékelten, majd egyre erőteljesebben.

A 2000 utáni munkanélküliség főbb okai:

- 1 nőtt a külföldiek, elsősorban a határon túli magyarok munkavállalása Magyarországon, ők általában alacsonyabb bérért elvégzik ugyanazt a munkát, amiért a magyar állampolgárok magasabb bért kérnek, és a munkáltatók két azonos képességű jelentkező közül az olcsóbbat választják
- 2 megszűnt a sorkatonaság és a polgári szolgálat, ami folyamatosan 10-20 ezer embert „foglalkoztatott”
- 3 szerkezetileg átrendeződött a munkapiac, kialakult az ún. strukturális munkanélküliség, ami azt jelenti, hogy párhuzamosan létezik egymás mellett a munkaerőhiány és a munkanélküliség – ezt a fajta munkanélküliséget csökkenteni lehet átképzéssel és az oktatási rendszer átgondolásával, de mindkettő idő- és pénzigényes feladat
- 4 megváltozott a munkanélküliek ellátása, a nem regisztráltak nem juthatnak annyi kedvezményhez, mint a regisztráltak, ezért többen bekerültek a statisztikába, akik korábban már kikerültek a nyilvántartásokból

A következő ábrán látható, hogy a munkanélküliségi ráta növekedése ellenére az évtized elején még nőtt a foglalkoztatottak száma, jelentős csökkenés csak az utóbbi néhány évben tapasztalható.

A részletesebb adatokat vizsgálva (www.ksh.hu) az alábbi tendenciák is felismerhetők:

- 1 jelen van hazánkban az ún. szezonális munkanélküliség – tavasszal a mezőgazdasági munkák megkezdésekor csökken a munkanélküliek száma, nyáron a tanév végeztével nő
- 2 jellemzőek a regionális különbségek, a legtöbb munkanélküli az észak-magyarországi régióban él, itt szűnt meg a legtöbb munkahely
- 3 a regionális különbségeket növeli, hogy Magyarországon az emberek sokkal inkább röghöz kötöttek, mint a legtöbb nyugat-európai országban vagy az Egyesült Államokban – az emberek többsége saját lakásban, házában él, amit az elmaradottabb régiókban nehéz eladni, és az érzelmi kötődés is megnehezíti a költözést a fejlettebb régiókba

A tavalyi év folyamán a válság kibontakozásával megint a konjunkturális munkanélküliség nőtt a legnagyobb mértékben, így az év végére elérte a munkanélküliségi ráta a 10,5%-ot, amire 1993 óta nem volt példa. A napokban is hallottunk híreket további csoportos létszámleépítésekről, és még nincs vége a válságnak. A legveszélyeztetettebb csoportok a következők:

- 1 nők – ha gyerekvállalás előtt vannak, azért, ha már utána, azért
- 2 középkorúnál idősebb korosztály – ha elárulják az életkorukat, sokszor szóba sem állnak velük
- 3 alacsony végzettségűek
- 4 megváltozott munkaképességűek – bár az utóbbi évek új szabályozása talán segít rajtuk egy kicsit, mivel a foglalkoztatásukhoz kedvezmények kapcsolódnak
- 5 tartós munkanélküliek – nehéz a visszailleszkedés a társadalomba
- 6 büntetett életűek
- 7 romák

Az elkövetkező néhány évben jelentős csökkenésre nem nagyon számíthatunk a munkanélküliség terén. Alaposan át kell gondolni, milyen eszközök segíthetik a foglalkoztatás növelését, mert a jelenlegi aktivitási ráta mellett az állami kiadások finanszírozása veszélyben van (elsősorban az egészségügyi és egyéb társadalombiztosítási ellátásokra gondolok). Egy biztos: a munkanélküliek túlnyomó többsége dolgozni akar és nem „ingyenélni”, csak ebben segítségre van szükségük.

N. R. Ágnes

Szerző a Flag Polgári Műhely tagja

<http://kozgazdasz.freeblog.hu>

DR. DRÁBIK JÁNOS

100 ÉVVEL TRIANON UTÁN

DVD A trianoni gyalátról tabumentesen

„Egy film amelyet minden magyarnak látnia kell”

Ajánló

